

Győri Ítéltábla
Pf.IV.20.217/2019/11/I. szám

A Győri Ítéltábla a dr. Ihász Sándor ügyvéd által képviselt **felperesnek** a személyesen eljáró **Lrendű alperes neve alperes** ellen személyiségi jogok megsértése iránt indított perében a Győri Törvényszék 2019. május 9. napján kelt P.20.339/2018/28. számú ítélete ellen a felperes által 32. sorszám alatt előterjesztett, 39. sorszám alatt kiegészített fellebbezése folytán - tárgyalás alapján - meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A feljegyzett 103.000 (Egyszázháromezer) forint fellebbezési eljárási illetéket a Magyar Állam viseli.

A pártfogó ügyvéd másodfokú eljárási díja a teljes egészében pervesztes felperes terhére esik.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a peres felek élettársi kapcsolatban éltek, amelyből 2006. 10. 04. napján született **Név 1** nevű közös gyermekük. Felperes 2013. október 9. napján előzetes letartóztatásba került, majd 2014. március 13. napjától szabadságvesztés büntetését töltötte, ezzel peres felek élettársi kapcsolata is megszakadt.

A felek a felperes előzetes letartóztatásba kerülése után abban állapodtak meg, hogy az alperes személyes találkozósaik, illetve telefonbeszélgetések során tájékoztatja közös gyermekük életéről a felperest, a felperes személyesen nem találkozik a gyermekével, azonban írásban tarthatja vele a kapcsolatot. **A kapcsolattartásról szóló fenti megállapodás 2016 februárjáig működött.** Ezt követően - új kapcsolatára tekintettel - az alperes már nem látogatta a büntetés-végrehajtási intézetben a felperest, a felperes közös gyermekükről ettől kezdve információval nem rendelkezett.

A felperes 2017 júliusától több alkalommal a gyámhatósághoz fordult azzal a kéréssel, hogy az alperessel kapcsolatba szeretne lépni, majd 2017. november 10. napján a gyámhatóságtól kérte a közös gyermekükkel való személyes kapcsolattartás rendezését.

Az alperes 2017 novemberében vette kézhez a közös kiskorú gyermekre vonatkozóan a felperes által megküldött kapcsolattartási nyilatkozatot, melyre az alperes válaszul megírta a nevének változását és címét a felperesnek, majd a kapcsolattartói nyilatkozatot is megküldte a büntetés-végrehajtási intézetnek, amely 2018. január 25. napján **Név 1** t a felperes kapcsolattartójaként rögzítette.

A felperes 2018. július 3-án szabadult feltételes kedvezménnyel. A felperes a közös kiskorú gyermekkel szabadulása után kezdetben tartotta a kapcsolatot, majd ez egyre ritkult.

* * *

Felperes módosított keresetében (2017. december 12. napján előterjesztett kereset; 3. sz. irat; 7. sz. jkv.) annak megállapítását kérte, hogy az alábbi magatartásaival az alperes a **magánélethez** - s azon belül - a **családi élethez**, konkrétan a **kapcsolattartáshoz való személyiségi jogát megsértette**. Kérte, hogy a bíróság tiltsa el az alperest a további személyiségi jogsértéstől, kötelezze 2016. március 1. napjától napi 2.000 forint, (2017.12.04. napjáig 1.288.000 Ft lejárt) sérelemdíj megfizetésére.

Utalt a Ptk. 4:173. §-a szerinti, a szülőket terhelő együttműködési kötelezettségre, a Ptk. 4:178. § (1) bekezdése szerint a gyermeket megillető kapcsolattartási jogra, s a szülőt e körben terhelő jogra és kötelezettségre, s keresetét ezek sérelmén keresztül a Ptk.2: 42.§ (1) bekezdése megsértésére alapította.

Arra hivatkozott, hogy fogvatartása első időszakában (2013. október 9. napjától 2016. február végéig) megállapodásuknak megfelelően biztosította a felperes a közös kiskorú gyermekkel való kapcsolattartását. 2016. március 1-től azonban ezt megszegve minden kapcsolattartás megszűnt, nem tájékoztatta őt a gyermeket érintő kérdésekről. 2016 márciusától havonta küldött egy kitöltetlen kapcsolattartó nyilatkozatot az alperes részére - ami feltétele volt a kiskorú gyermekkel történő kapcsolattartásnak - azonban 2017. év végéig az alperes a leveleire nem válaszolt, s a nyilatkozatot sem töltötte ki. A büntetés-végrehajtási intézet csak 2018. január 25-én rögzítette kapcsolattartóként a gyermeket, így a 2016. március 1. - 2018. január 25. közötti - a továbbiakban **„A”-jelű - időszakban semmilyen formában nem valósult meg a kapcsolattartás**.

A 2018.01.25-2018.07.03. napja közötti („B”-jelű) időszakon belül 2018 májusáig a gyermek telefonján keresztül tartották a kapcsolatot. 2018 májusától - miután a gyermek telefonja meghibásodott - már csak az alperes telefonkészülékén keresztül, „ellenőrzötten” működött a kapcsolattartás. Felajánlotta, hogy vásárol a gyermeknek egy telefont, ezt azonban az alperes visszautasította. A büntetés-végrehajtási intézet által kiadott híváslista is igazolja, hogy az alperes manipulálta a telefonbeszélgetések időpontját, azok során jelen volt, kihallgatta a beszélgetéseket. Ezen időszakban a gyermek a neki megküldött leveleket sem kapta meg minden esetben.

A szabadulását követő - 2018. július 3. utáni, **„C” jelű - időszak** vonatkozásában nem a személyes találkozások hiányát kifogásolta, mert saját előadása szerint is 2018. augusztus közepétől - biztonsági okokból - ritkán utazott külföldi tartózkodási helyéről Magyarországra (14. sz. jkv. 2. o. első bek.), hanem azt, hogy az alperes telefonkészülékén, valamint az interneten keresztül történő kapcsolattartás „cenzúrázott” volt, nem töltötte be funkcióját, mert az alperes **elolvasta a gyermekének küldött e-maileket (sőt helyette válaszolt), illetve a telefonon történő kapcsolattartás is csak** az alperes, illetve jelenlegi házastársa személyes jelenléte mellett, **kontrolláltan működhetett**.

Kifejtette azon álláspontját, hogy a Kúria Pfv.IV.20.445/2015/4. számú határozatában foglaltakkal szemben - mely szerint a kapcsolattartás akadályozása személyiségi jogsértést nem valósít meg - a BDT2018.3822. számú határozatában megjelöltek az irányadók. Álláspontja szerint - utalva az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésére - a kereset szerinti jogainak megsértése beilleszthető a Ptk. 2:42. § (1) bekezdése szerinti magán és családi élet tiszteletben tartásához való jog keretein belül

nevesített kapcsolattartáshoz való jogba, mert a nem személyes találkozás formájában történő kapcsolattartás korlátozására sincs lehetőség.

Rámutatott, hogy fogvatartása időszakában nem állt módjában a gyermekelhelyezés megváltozása iránt eljárást kezdeményezni. Az alperes e helyzettel élt vissza, amikor a kapcsolattartást megszüntette, és nem tájékoztatta a gyermek sorsát érintő kérdésekről (iskolaváltás, keresztelés), a gyermek állapotáról. Szabadulását követően pedig - zsarolva őt - a felperes anyagi jellegű igényei visszavonásához kötötte a kapcsolattartást, annak akadályozása megszüntetését.

Keresetét alátámasztandó, kérte a büntetés-végrehajtási intézet megkeresését a kapcsolattfelvétel és kapcsolattartás szabályainak közlésére, illetve a fogvatartása alatt megvalósult kapcsolattartás (telefonhívások) adatainak közlésére. Azt igazolandó, hogy 2016 márciusától havonta levélben kereste meg a kapcsolattartás érdekében az alperest, az alperes testvére **Név 2** tanúkénti meghallgatását kérte. A gyámhivatali eljárás során történtek kapcsán **Név 3** osztályvezető tanúkénti meghallgatását indítványozta. A kapcsolattartás megszűnése mögött álló ok tisztázása érdekében az alperes jelenlegi házastársa, **Név 4** tanúkénti meghallgatását kérte. Tisztázandó a kapcsolattartás akadályozása mögött álló pszichés okokat és a kapcsolattartás elmaradása miatt a gyermeket és őt ért sérelem mértékét pszichológus és pszichiáter szakértő kirendelését kérte.

* * *

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Vitatta, hogy a felperes személyiségi jogait megsértette volna. Arra hivatkozott, hogy a gyermek a fogvatartás időszakában amiatt nem látogatta a felperest, mert a felperessel eleve ebben állapotok meg. Az írásbeli kapcsolattartás - két apai képeslap és egy apai levél kivételével - nem működött, 2015-ben új kapcsolata lett, ezért közte és a felperes között is megszakadt a korábbi levelezés.

Kapcsolattartói nyilatkozatot 2017 novemberében kapott a felperestől, ekkor megírta nevének és címének megváltozását. A felperes szabadulását követően a kapcsolattartás a bíróság által szabályozásra került, a felperes nem élt a személyes kapcsolattartás lehetőségével, de az elektronikus kapcsolattartás (interneten keresztül) megoldott volt. Azt anyagi helyzete nem tette lehetővé, hogy a gyermek elromlott telefonja helyett újat vásároljon, de az ő telefonkészülékén keresztül a gyermek elérhető volt. A felperes azonban e lehetőséggel sem élt, arra hivatkozott, hogy ő különösen védett tanú. A gyermek pedig azért nem válaszol e-mailben édesapjának, mert nem tetszik neki annak stílusa.

* * *

Az elsőfokú bíróság ítéletében a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy a feljegyzett 43.800 forint eljárási illeték a Magyar Állam terhén marad. Ezt meghaladóan a peres felek maguk viselik az eljárás során felmerült költségeiket.

Indokolásának lényege az volt, hogy a személyiségi jogok védelméhez kapcsolódó igények köre nem értelmezhető kiterjesztően. Ha a jogsértés külön jogterület szabályozási körébe eső, úgy nem minősül egyben személyiségi jogsértésnek. A más jogterület által szabályozott jogok és kötelezettségek és az ehhez kapcsolódó igények helyébe (mellé) nem lép személyiségi jogi igény. A kereset alapjaként megjelölt **kapcsolattartáshoz való jog** szabályait a Ptk. családjogi könyve tartalmazza, megsértésük esetén az adott jogterület szankciórendszere alkalmazandó. A személyiségi jogok kereset szerinti kiterjesztő értelmezése a jogrendszer indokolatlan

megkettőződését jelentené. A felperes által sérelmezett cselekmények emiatt - megtörténtük esetén - sem valósítanak meg személyiségi jogsértést. (Kúria Pfv.IV.20.445/2015/4.)

Hivatkozott arra is, hogy a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatás (7. és 14. sorszám alatti jegyzőkönyv) ellenére a per során a felperes nem is bizonyította a kapcsolattartás alperes általi akadályozását. Nem bizonyított, hogy szabadságvesztése idején a felperes kereste-e írásban a kapcsolattartás lehetőségét gyermekével, a kapcsolattartó nyilatkozat csak 2017 novemberében érkezett meg az alpereshez, ennél korábbi időpont nem igazolt. A büntetés-végrehajtási intézettől beszerzett iratok pedig nem igazolják, hogy a felperes kit próbált meg föl hívni, kivel és milyen időtartamban beszélt telefonon.

A per tárgyához nem tartozó (szükségtelen) bizonyításként mellőzte a felek és a közös kiskorú gyermek szakértői vizsgálatának elrendelését, a Győri Járásbíróság előtt P.22.715/2017. szám alatt folyamatban lévő per teljes iratanyagának beszerzését, az alperes házastársa **Név 4** tanúkénti meghallgatását (mivel nevezett meghallgatása az ügyre vonatkozó érdemi nyilatkozattal nem szolgálna), valamint **Név 3** tanúkénti meghallgatását (mivel a 10. sorszám alatti beadvány tartalmazta az érintett nyilatkozatát).

* * *

Felperes fellebbezésében - az elsőfokú eljárás során elmaradt bizonyítás másodfokú eljárásban történő lefolytatása alapján - az elsőfokú ítélet keresete szerinti megváltoztatását, másodlagosan - a tényállás felderítetlensége miatt - az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

Arra hivatkozott, hogy az általa az elsőfokú eljárásban is megjelölt jogeset (BDT2018.3822.) tényállása a perbelivel csaknem megegyező, emiatt - a közzétett döntésben megjelölt okból - **tévedett az elsőfokú bíróság, amikor nem minősítette az alperesi magatartást személyiségi jogait sértőnek.** Az elsőfokú bíróság ítélete ráadásul - a fenti döntésben foglaltakhoz hasonló - levezetést sem tartalmaz, abban csupán egy indokolás nélküli bírói vélemény jelenik meg. Az elsőfokú bíróság jogértelmezése ellentétes a Ptk. 2016. július 1-ével módosított 2:42. § (1) bekezdésével, s miután e módosítás sem több, mint a Ptk. korábban hatályos rendelkezéseinek tartami kibontása, a Ptk. korábbi rendelkezéseinek szellemiségével.

Az alperes 2016 februárját követően a Ptk. 4:174. § szerinti tájékoztatási, illetve a Ptk. 4:178. § (2) bekezdése szerinti, a gyermekétől különélő szülő kapcsolattartásának elősegítésére vonatkozó kötelezettségének önkényesen nem, vagy csak részben tett eleget. Különélő szülőként hiába kezdeményezte a kapcsolattartás biztosítását, arra az alperes vagy nem, vagy csak jelentős késedelemmel reagált, illetve tetteit a kapcsolattartás ellehetlenítésének célzata vezérelte.

Az elsőfokú ítéletben foglaltakkal szemben **a jogsértés az elsőfokú eljárás során egyértelműen bizonyítást nyert.** A megváltozott elérhetőségéről az alperes nem tájékoztatta őt, amit igazolt **Név 2** tanúvallomása, továbbá az, hogy a gyámhivatal felé ő is csak az alperes korábbi címét tudta megadni. Emiatt 2016 februárja és 2018 januárja között a kapcsolattartás minden formája szünetelt. Ezt követően a telefonon történő kapcsolattartás csak úgy valósulhatott meg, hogy a beszélgetést az együttélő szülő (vagy annak házastársa) kihallgatta. A postai levelezés terén az alperes nem segítette a gyermeket, az meg sem kapta neki elküldött valamennyi levelét. Szabadulását követően - a bíróság ideiglenes intézkedése ellenére - sem működött az elektronikus kapcsolattartás, mert az alperes nem támogatta a gyermeket az e-mailek elolvasásában, sőt előfordult, hogy a gyermek címéről ő maga adott választ. Telefonon is csak az alperes készülésén, s az alperes jelenlétében beszélhet a

gyermekkel. A személyes kapcsolattartás is kényszeren működik, az nem kívánatos a gyermek számára.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság **bizonyítási indítványai teljesítését eljárási jogai törvénysértő korlátozásával mellőzte**, kérte, hogy az elmaradt bizonyítást a másodfokú bíróság folytassa le. A két eljárás tartalmi átfedésére tekintettel alappal volt abban a hitben, hogy a Győri Járásbíróság előtt folyamatban lévő per iratai beszerzésre kerülnek. Mindkét eljáráshoz számos iratot csatolt, de nem biztos, hogy mindegyiket mindegyik eljárásban benyújtotta. **Név 4**nak - az események közvetlen részeseként - a kapcsolattartásról nyilvánvalóan tudomása kell, hogy legyen. Törvénysértően maradt el az alperes személyes meghallgatása arra vonatkozóan, hogy törvényes kötelezettségének mily módon tett eleget, illetve **Név 3** tanúként történő meghallgatása. A felek és a gyermek szakértő általi meghallgatása pedig további információt nyújtott volna az alperes magatartásának okairól, az alperes szándékáról és arról, hogy a gyermek miként éli meg a különélő szülővel történő kapcsolattartást.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

* * *

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az alábbiakkal egészíti ki:

Az alperes a perbeli börtönfokozatú szabadságvesztés büntetését gyermekkorú sértett sérelmére elkövetett szexuális erőszak büntettének kísérlete miatt töltötte a **Város 1i** Büntetésvégrehajtási Intézetben. A Győri Járásbíróság előtt P.22.715/2017. számon folyamatban volt perben az anya keresetében azt kérte, hogy a közös gyermek feletti szülői felügyeleti jogok gyakorlására őt jogosítsa fel a bíróság, az apa kapcsolattartásra pedig akként legyen jogosult, hogy annak helyszíne a **Város 2i** Család- és Gyermekjóléti Központ Kapcsolattartási Ügyelete legyen. Az apa módosított ellenkérelmében nem ellenezte a kapcsolattartás felperes által kért helyszínen történő megvalósítását, arra hivatkozott, hogy a gyermek veszélynek van kitéve a személyéhez köthető - de meg nem nevezett - okból. Ugyanakkor kérte, hogy a bíróság biztosítsa részére a korlátlan telefon, üzenetküldés, s egyéb elektronikus kapcsolattartás lehetőségét.

A per alatt a Győri Járásbíróság első **ideiglenes intézkedésével** a 2018. július 11. és 2018. augusztus 31. közötti időszakban a kapcsolattartást akként szabályozta, hogy arra az apa minden héten kedden 10 órától 16 óráig - az elvitel jogával - volt jogosult. A felek 2018. augusztus 27. napján tartott tárgyaláson a kapcsolattartás időpontját kéthetente szombat 10 és 16 óra közötti időszakban határozták meg, azonban az nem működött, mert az apa a kapcsolattartás időpontjaiban nem jelent meg, utóbb a gyermek biztonságára hivatkozva mentette ki magát. A Győri Járásbíróság **újabb ideiglenes intézkedésével** 2019. január 1. napjától akként szabályozta a kapcsolattartást, hogy arra az apa a **Város 2i** Család- és Gyermekjóléti Központ Kapcsolattartási Ügyeletén volt jogosult, minden páratlan hét péntek 14 óra és 15 óra 30 perc között, páros heteken pedig pénteken 14-16 óráig. E kapcsolattartás - gyermek iskolai elfoglaltságai miatti két alkalom kivételével - megvalósult.

A Győri Járásbíróság P.22.715/2017/104. szám alatti jogerős ítéletével a szülői felügyelet gyakorlására a gyermek vonatkozásában az anyát jogosította fel. Az apa és a gyermek kapcsolattartását a második ideiglenes intézkedés szerinti időtartamban és helyszín szerint határozta meg akként, hogy arra szakember felügyelete mellett kerüljön sor az első négy kapcsolattartás alkalmával. Meghatározta, hogy az apa jogosult minden héten kedden 19:15 és 20 óra között legfeljebb 15 perces időtartamban telefonon is kapcsolatot tartani a gyermekkel, e-mail útján és

egyéb internethasználton alapuló üzenetküldő programon keresztül pedig korlátlan kapcsolattartásra jogosult. A telefonon történő kapcsolattartás tárgyi feltételeinek biztosítására az anyát kötelezte. (27. sz. irat)

Határozata indokolásában rámutatott, hogy az apa szabadságvesztés büntetése végrehajtása alatt az anya valóban késlekedett a gyermek nevében a kapcsolattartói nyilatkozat visszaküldésével, de ezt követően éppen arra törekedett, hogy a körülményekhez képest az apa a folyamatos kapcsolattartás jogával - a gyermek érdekeit is figyelembe véve - élni tudjon. Az apa hivatkozott ugyan arra, hogy az anya akadályozza a gyerekekkel történő kapcsolattartást, de bírói kérdésre sem tudott olyan konkrét esetet, vagy körülményt megjelölni, mely alapján e magatartás vizsgálható, megállapítható lett volna. A felek személyisége, nevelési alkalmassága kapcsán nem tartotta indokoltnak az apa által pszichológus, pszichiáter és neurológus szakértő kirendelésére előterjesztett bizonyítási indítvány teljesítését. A kapcsolattartás helyszínét az alapján jelölte ki, hogy az apa maga hivatkozott arra, hogy meg nem nevezett, de személyében rejlő okból a gyermek nincs biztonságban. A heti személyes találkozás lehetőségére figyelemmel a telefonon történő korlátlan kapcsolattartás biztosítását nem tartotta a gyermek érdekeinek megfelelőnek, azt a gyermek érdeke és a családi élet zavartalan biztosításának szem előtt tartásával határozta meg.

* * *

A felperes fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásához szükséges és egyben elégséges körben teljesítette a felek által előterjesztett bizonyítási indítványokat és - a fenti kiegészítéssel - a tényállást is helyesen állapította meg, s indokolási kötelezettségének is eleget tett, ezért az ítélet tábla a másodlagos fellebbezési kérelmet nem találta megalapozottnak.

Az elsőfokú bíróság érdemi döntése is helytálló, annak indokaival azonban az ítélet tábla nem értett maradéktalanul egyet, ezért azt az alábbiakkal egészíti ki, s az alábbiak szerint helyesbíti.

A felperes a személyiségi jogsértés alapját abban jelölte meg, hogy az alperes magatartása sértette a Ptk. 4:173. § alapján a gyermekkel együtt élő szülőt terhelő együttműködési kötelezettséget, konkrétan az azt részletező, az együtt élő szülőt a Ptk. 4:174. §-a alapján terhelő tájékoztatási kötelezettséget, illetve nem felelt meg a Ptk. 4:178. § (1) bekezdése alapján a gyermeket nevelő szülőt terhelő, zavartalan kapcsolattartás biztosítására vonatkozó kötelezettségnek sem, s ezáltal sértette a magánélethez, a családi élethez és a kapcsolattartáshoz való jogát. A tájékoztatási kötelezettség megsértése - önmagában - személyiségi jogsértést nem alapol meg, a különélő szülő kapcsolattartásának sérelme kapcsán pedig az alábbiak irányadóak.

A Ptk. 2:42. § (1a) bekezdése (a generál klauzula aktív eleme) szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között **személyiségét**, így különösen a magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való - bármilyen módon, illetve eszközzel történő - kapcsolattartás és a jóhírnév tiszteletben tartásához való jogát **szabadon érvényesíthesse**. Helyesen mutatott rá a felperes az eljárás során arra, hogy nem tekinthető egységesnek a bírói gyakorlat a tekintetben, hogy a különélő szülő és a gyermek közötti kapcsolattartáshoz való jog - akár a Ptk. 2:42. § (1) bekezdése szerint, akár attól függetlenül vizsgálva - mennyiben minősíthető személyiségi jognak, s megsértése személyiségi jogsértésnek.

Bár korábban a **Kúria** elismerte a szülő kapcsolattartási jogának személyiségi jogi voltát (LB. Pf.II.25.983/2001/7.), újabb döntései alapján egyértelműen azon álláspont körvonalazódik, hogy a

különélő szülő és a gyermek közötti kapcsolattartás joga - bár alapvető alkotmányos alapjog -, de nem minősül közvetlenül személyiségi jognak, ezért megsértése esetén a személyiségvédelem szankciórendszere sem alkalmazható. Ezen megközelítésben a kapcsolattartás alapvetően családjogi kérdés, nem megfelelő működése esetén a szankciók alkalmazása is a bíróságra és a gyámhatóságra tartozik. (Kúria Pfv.IV.20.445/2015/4.; Pfv.IV.20.501/2017/3., megjelent BH.2018.222. számon; Kúria Pfv.IV.21.733/2017/8.). Önmagában a kapcsolattartási jog, mint a gyermek, illetve a szülő relatív szerkezetű joga nem is illeszthető be a személyiségi jogok jelenlegi katalógusába, s nem vezethető le a törvényben nem nevesített, de a bírói gyakorlat által kidolgozott olyan személyiségi jogokból, mint a „teljes és egészséges családban éléshez” vagy a „magánélet védelméhez” való jog. A szülő kapcsolattartási jogának - minden megszorítás nélkül - személyiségi jogként történő elfogadása a jogrendszer szükségtelen megkettőződéséhez vezetne. Változatlan az az alapvetés is, hogy a személyiségi jogi per nem szolgálhat más jogterületre tartozó jogvita eldöntésére, de még véleményezésére sem.

Ellentétes felsőbbbírói álláspont döntően a **Fővárosi Ítéltábla** ítélezésében jelent meg, mely - korlátok között - de személyiségi jogi alapon is vizsgálhatónak tartja a szülő és gyermek kapcsolattartásának megsértését. Az igényérvényesítést a szülők egymás közötti viszonylatában és abban az esetben tartja lehetségesnek, ha a másik szülő rendszeresen és tartósan akadályozza a joggyakorlást, ugyanakkor a sérelmet szenvedett minden lehetséges jogorvoslatot igénybe vett (BDT2018.3822.). Más döntés a szülő és a gyermek közötti kapcsolattartást közvetlenül az ember személyiségéből fakadó, az emberi individumhoz legszorosabban kapcsolódó jogként fogja fel, s a kapcsolattartás gyakorlásának olyan önkényes, visszaélésszerű korlátozását minősíti már személyiségi jogokat sértőnek, mely a kapcsolattartásra jogosult személyiségének lényegét, annak szabad érvényesítését érinti. Személyiségi jogként történő definiálását levezethetőnek tartja a „magán és családi élet” tiszteletben tartásához fűződő személyiségi jogból (Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.996/2016/4/II.; Fővárosi Ítéltábla 17. Pf.20.395/2017/6-I.)

* * *

Részben mindkét megközelítéssel egyetértve, de egyes részleteiben mindkettőtől eltérve **az ítéltábla álláspontja** a fenti kérdésben az, hogy **a különélő szülő és a gyermek közötti kapcsolattartás sérelme - automatikusan - nem valósít meg személyiségi jogsértést.**

Az Alaptörvény VI. cikke (1) bek. szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy **magán- és családi életét**, otthonát, **kapcsolattartását** és jó hírnevét tiszteletben tartsák. Az Alaptörvény VI. cikkének indokolása szerint ez alatt a másokkal való - bármilyen módon, illetve eszközzel történő - kapcsolattartás értendő.

A Ptk. eredeti 2:42.§ (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja. A Ptk. fenti rendelkezésének 2016. július 1. napjától hatályos szövege szerint - átvéve az Alaptörvény VI. cikke és annak indokolása szóhasználatát - mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét, így különösen a **magán- és családi élet**, az otthon, a **másokkal való - bármilyen módon, illetve eszközzel történő - kapcsolattartás** és a jóhírnév tiszteletben tartásához való jogát szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja.

A fenti jogokat a magánélet védelméről szóló 2018. évi LIII. törvény részletezi tovább. A törvény 8. § (1) bekezdése szerint a magánélet tiszteletben tartásához való jog célja, különösen a névviseléshez való jog, a személyes adatok, a magántitok, a képmás és hangfelvétel, a becsület és a jó hírnév

védelve. A törvény a családi élet tiszteletben tartása cím és azon belül a családi élet tiszteletben tartásához való jog sérelme alatt különösen mások családi életének jogosulatlan megsértése, zavarása vagy mások családi életébe való jogosulatlan beavatkozást érti. (9.§ (3) bek.) A törvény „**a kapcsolattartás tiszteletben tartásához való jog**” cím alatt a védelem körét abban határozza meg, hogy a magánközlések, az élőszóban, telefonbeszélgetés, hagyományos vagy elektronikus levelezés során vagy egyéb kommunikációs eszközök segítségével átadott magánjellegű információk e jog védelme alá tartoznak. Az egyént fokozott védelem illeti meg mind a zaklatás hagyományos, mind a zaklatás valamennyi internetes formájával szemben. A kapcsolattartás tiszteletben tartásához fűződő jog kiterjed a magánkommunikáció bármely módon történő megfigyelésével szembeni védelemre is. (11.§ (1) (2) bek.)

A jogalkotó a magánélethez való jog egyes kiemelt területeire vonatkozó fenti rendelkezésekkel - közöttük a Ptk. 2:42. § (1) bekezdése szerinti „kapcsolattartással” - nem új és nevesített személyiségi joga(k)at kívánt alkotni, csupán a személyiségi jogok általános védelme körében az Alaptörvény VI. cikkében foglaltakat kívánta nyomatékosítani. (Lásd a 2016. évi LXXVII. törvény általános és az 1.§-hoz fűzött indokolását.) A szabályozás hátterét az 1976. évi 8. tvr. által kihirdetett PPJNE 17. cikke képezi, mely szerint senkit sem lehet alávetni a magánéletével, családjával, lakásával vagy levelezésével kapcsolatban önkényes vagy törvénytelen beavatkozásnak, sem pedig a becsülete és jó hírneve elleni jogtalan támadásnak.

E védelem - a személyiség szabad kibontakoztatásához való jog részeként - ugyanakkor ritkán jelent a privát szférán (a magánlakás, képmás, hangfelvétel, személyes adatok és magán kommunikáció szintjén) túlmutató védelmet. A Ptk. fenti rendelkezését beiktató 2016. évi LXXVII. törvény 1. §-a miniszteri indokolása is az Alaptörvény VI. cikkére utal vissza, az ott írt kapcsolattartás joga is kifejezetten a privátszféra védelmével és alapvetően nem a gyermek és szülő közötti kapcsolattartással áll összefüggésben. (Lásd a CompLex KERSZÖV CD jogtár Alaptörvény VI. cikkéhez fűzött magyarázatát.) A több szinten is szabályozott kapcsolattartáshoz való jog a védelem tényleges tartalma szerint - a tágabb értelemben vett magánszféra részeként - a másokkal bármilyen módon, illetve eszközzel történő kapcsolattartás, azaz magánközlések, az élőszóban, telefonbeszélgetés, hagyományos, vagy elektronikus levelezés során, vagy egyéb kommunikációs eszközök segítségével átadott magánjellegű információk tiszteletben tartására vonatkozó, „kommunikációs jogként” kezelendő.

A jelen bíróság értelmezése szerint tehát a Ptk. módosított 2:42 § (1) bekezdése szerinti „kapcsolattartás” alapvetően nem a külön élő szülő és a gyermek közötti kapcsolattartásra vonatkozik. A családjogi jogviszonyon belül érvényesülő - relatív szerkezetű - kapcsolattartáshoz való jog nem azonosítható a Ptk. 2:42.§ (1) bekezdése szerinti - abszolút szerkezetű - kapcsolattartáshoz való joggal. A kapcsolattartás tárgyában a szülők megállapodásában, illetve a gyámhatóság, vagy a bíróság határozatában foglaltak megsértése - főszabályként - személyiségi jogi jogsértést nem valósít meg, s a személyiségi jogi pernek sem lehet tárgya az elmaradt kapcsolattartások jogszerűségének, a bírósági, vagy gyámhatósági döntések kikényszeríthetlenségének, vagy részbeni kikényszeríthetőségének a megítélése.

* * *

A fenti főszabály irányadónak tekintése mellett azonban az ítélőtábla álláspontja szerint két esetben (I. és II.) eltérő megközelítés indokolt, s mindkettő vonatkoztatható a felperesi keresetre. Erre figyelemmel az ítélőtábla az elsőfokú ítélet - személyiségi jogsértés elvi lehetőségét minden megszorítás nélkül elvető - elsődleges jogi indokolásával nem értett egyet. Ugyanakkor másodlagos indokolásában helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság arra, hogy nem bizonyította

sikerrel a felperes a perben, hogy kapcsolattartási jogának gyakorlását az alperes megakadályozta vagy kiüresítette, illetve a magán és családi élet tiszteletben tartásához való jogát csorbította volna, így az elsőfokú bíróság döntése érdemben helytálló.

I.

A különélő szülő és a gyermek közötti kapcsolattartásra vonatkozó (relatív szerkezetű jogviszony) szabályainak megsértése - **többletényállást eredményezve - okozhat olyan sérelmet**, melyre a családjog eszközrendszere már nem tud reagálni. Különösen kisebb gyermek esetében erre példa az (elsődlegesen) személyes kapcsolattartás olyan mértékű korlátozása, mely már nem pótolható, s emiatt a kieső időszakban a gyermek a különélő szülőtől elidegenedik. A relatív szerkezetű jogviszony szabályainak ilyen jellegű megsértése **-gátolva a személyiség szabad érvényesítését -** maga után vonhatja a **Ptk. 2:42. § (1) bekezdése szerinti** (abszolút szerkezetű) személyiségi jogi generálklauzula megsértését. A jogsértés alapja ebben az esetben azonban - általában - nem a Ptk. 2:42.§-a (1) bekezdése szerint is csupán példálózó jelleggel felhívott privátszféra („az otthon nyugalmának”) védelme vagy a korábban elemzett kommunikációs értelemben vett „kapcsolattartás” jogának sérelme, hanem a generálklauzula aktív elemének megsértése, a személyiség szabad megvalósításához való jog akadályozása.

II.

Más oldalról vizsgálva, a kapcsolattartás jogának gyakorlása során az együttélő szülő kifejthet olyan magatartást is, mely egyúttal **Ptk. 2:42.§-a (1) bekezdése szerinti értelemben vett - a másokkal való, bármilyen módon, illetve eszközzel történő - (azaz a kommunikációs értelemben vett) „kapcsolattartás” jogának szabad gyakorlását sérti** és a kétféle jogsértés kombinálódhat is. A személyiség szabad megvalósításához való jog tehát nemcsak a személyes kapcsolattartás - jelentősebb időszakot átfogó - megghiúsításával, hanem látszólag jogszerű, azonban e jogot kiüresítő (formálissá tevő) magatartással is megvalósítható. Ilyen magatartás például az elektronikus vagy telefonon történő kapcsolattartás keresetben sérelmezett tartalmi ellenőrzése (cenzúrája), ha az indokolatlan (önkényes, visszaélészerű), illetve tartalmának az együttélő szülő általi kialakítása.

* * *

Az első fordulat (I.) vonatkozásában nem vitás, hogy az alperes együttműködési kötelezettsége megsértésével **elmulasztotta közölni a felperessel nevének, címének és telefonszámának megváltozását**. A felperes fogvatartásának a per tárgyát megelőző időszakában a szülők megállapodása értelmében személyes kapcsolattartásra nem került sor, s az egyéb formában történő kapcsolattartás is szórványos jellegű volt. Erre figyelemmel azt az elsőfokú bíróság is helyesen ismerte fel, hogy az alperesi mulasztásnak - a kapcsolattartás (fogalmából is következő) kölcsönöségére figyelemmel -- kizárólag abban az esetben lenne jelentősége és személyiségi jogi konzekvenciája, ha ez a felperest a jogai gyakorlásában ténylegesen akadályozta volna. A peradatok szerint azonban már 2016. márciusát megelőzően is formálissá és eshetőlegessé vált a felperes és kiskorú gyermeke között a kapcsolattartás. A gyermek nem látogatta a felperest, a felperes által nem cáfolt alperesi előadás szerint ezen időszakban csupán két képeslapot és egy levelet írt a gyermeknek, s a telefonon történő kapcsolattartás általában véve is ritka volt, illetve a felperes előadása szerint ezt tovább szűkítette, hogy telefonbeszélgetések egy része alkalmával tudott csak a gyermekkel is beszélni (7. számú jegyzőkönyv 2. oldal (2) bekezdés).

Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy nem merült fel arra vonatkozó adat, hogy a 2016. februárjában megszakadt kapcsolattartást a felperes a gyámhatósághoz történő fordulását (2017. július) megelőzően mikor és milyen formában próbálta megújítani. A Pp. 3. § (3) bekezdése kapcsán az elsőfokú bíróság által adott megfelelő tartalmú tájékoztatás ellenére sem igazolta a

felperes azt az állítását, hogy 2016 februárját követően eredménytelenül kísérelte meg havi rendszerességgel a kapcsolattartás felvételét és küldte el a kapcsolattartói nyilatkozatot a felperesnek. Emiatt abból kell kiindulni, hogy a per tárgyát képező **„A” -jelű időszak első szakaszát** (a 2016. március 1-ét követő 2017. nyaráig tartó kapcsolattartás hiányát) a felperes sem élte meg különösebb hátrányként, ez személyisége szabad kibontakoztatását nem korlátozhatta, különben korábban a gyámhatósághoz fordult volna.

Az **„A”- jelű időszak második szakaszában** (2017. júliusa - 2018. 01.25.) eltelt néhány hónap - az előzményekre is tekintettel - nem minősül a kapcsolattartás olyan súlyú akadályoztatásának, mely a személyiségi jogi generálklauzula megsértésének lenne minősíthető.

A **„B”- jelű időszakban** (2018.01.25. - 2018. 07.03.) az alperes új címét már ismerte a felperes, de nem bizonyított, hogy a gyermeknek levelet küldött volna, s az azt az alperes miatt nem kapta meg, mint ahogyan az sem, hogy a telefonon történő kapcsolattartás ellenőrzött volt.

A felperes szabadulását követő **(C-jelű) időszak** tekintetében kiemeli az ítéletábra, hogy - bár figyelembe kell venni a másik szülő jogait-érdekeit is - a kapcsolattartás jogának gyakorlása szempontjából a gyermek érdekének elsődlegessége az irányadó. A személyiségi jog maga is csak a törvény és mások jogainak korlátai között megvalósuló személyiség érvényesítés (kapcsolattartás) vonatkozásában rendeli jogsértésként értékelni az azt gátló magatartást (mulasztást). (Ptk. 2:42.§ (1) bek.)

Ebben az időszakban a személyes találkozások elmaradása döntően nem a gyermek érdekkörében felmerült okra volt visszavezethető, s amikor a gyermek érdekkörében fennálló okból maradt el, annak háttérében pedig megfelelő ok (iskolai elfoglaltság) állt. A nem személyes találkozásokon alapuló kapcsolattartás vonatkozásában pedig a peradatok nem támasztották alá az alperes jogsértő magatartását, tehát azt, hogy az internet útján történő kapcsolattartást az alperes bojkottálta, tartalmát kialakította vagy indokolatlanul cenzúrázta volna. Az alperes által csatolt és tartalmában a felperes által sem vitatott 2018. október 13.-án és 14.-én kelt e-mail sorozat e téren éppen a felperes állításait cáfolja (12. sorszám alatti melléklet), a gyermek pedig - akarata ellenére - a kapcsolattartás e formájára nem kötelezhető.

A gyermek saját telefonkészülékén történő kommunikáció lehetőségének hiánya sem kifogásolható. A bírói gyakorlat szerint a telefonon (Skype-on, interneten) tartott kapcsolattartás technikai biztosítása nem a gyermeket gondozó szülő feladata. (Kúria Pfv.II.21.307/2018/7.) A felperes ugyan felajánlotta azt, hogy vesz a gyermekének egy saját telefont, ezt azonban saját előadása szerint maga a gyermek is visszautasította (14. sorszám alatti jegyzőkönyv 2. oldal), s arra az akarata ellenére nem kötelezhető. Azon felperesi állítás pedig, hogy az anya telefonkészülékén keresztül történő kapcsolattartás ellenőrzöten valósul meg, egyéb peradattal nem nyert alátámasztást. Emiatt az sem vizsgálendő, hogy a csupán állított akadályoztatást mi motiválta, az mennyiben volt visszaélészerű.

A peradatok a keresetben felhívott magánélethez, családi élethez, a kapcsolattartáshoz való megsértését nem igazolják. Mint a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelen bizonyítást - a Pp. 3. § (4) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság helyesen mellőzte a fellebbezésben sérelmezett felperesi bizonyítási indítványok teljesítését. A fogvatartás alatt igazoltan megvalósult problémák a fentiek szerint személyiségi jogi jogsértést nem alapoztak meg, a szabadulását követő időszak vonatkozásában az akadályoztatás tényét pedig nem igazolta a felperes, így a mögötte álló pszichológiai ok szakértő által történő feltárása is szükségtelen. A felperesnek a gyámhatósági iratanyag beszerzésére vonatkozó fenntartott bizonyítási indítványa a 8. sorszám alatti beadványában már nem volt. Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy a gyámhatóság részéről

osztályvezetőként eljár **Név 3** 10. sorszám alatt választ adott az elsőfokú bíróság 9/II. sorszám alatti megkeresésére, mely tanúkénti meghallgatását szükségtelessé tette. A felperes módosított bizonyítási indítványában az alperes jelenlegi házastársát **Név 4t** már arra kérte meghallgatni, hogy miért szakította meg vele a kapcsolatot az alperes (14. sorszám alatti jegyzőkönyv 2. oldal és 18. sorszám alatti irat), mely kérdés a jelen jogvita szempontjából nem bír jelentőséggel. Az alperes személyes meghallgatására több tárgyaláson is sor került (2018. augusztus 27-ei tárgyalás 2018. november 20-ai tárgyalás), ezeken a felperes kérdéseit az alpereshez feltehetette volna, mulasztása következményeit maga kell, hogy viselje.

A Győri Járásbíróság P.22.715/2017/104. szám alatti ítélete az elsőfokú bíróság rendelkezésére állt az ítélet meghozatalakor (27. sz. irat), a teljes iratanyag beszerzése szükségtelen volt. A fenti eljárás kapcsán figyelembe venni kért (konkrétan meg sem jelölt) iratokat a Pp. 190. § (1) bekezdése alapján a felperesnek kellett volna bemutatnia, a Pp. 192. § (1) bekezdése alapján annak beszerzésére vonatkozó kötelezettség az elsőfokú bíróságot nem terhelte. Megjegyzi az ítélet tábla, hogy a másodfokú eljárásban már jogi képviselővel járt el a felperes, de a figyelembe venni elmulasztott iratokra változatlanul csak általánosság szintjén hivatkozott, s azokat nem is csatolta. A Győri Járásbíróság ítéletéből az tűnik ki, hogy abban a perben sem tudott a felperes olyan konkrét körülményt megjelölni, melyből a kapcsolattartás akadályozására irányuló anyai tevékenység kifejtése lett volna megállapítható.

A fentiekre tekintettel az ítélet tábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A felperest megillető teljes személyes költségmentességre tekintettel feljegyzett fellebbezési eljárási illeték a jelen ügyben még alkalmazandó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam terhén marad. A Pp. 87.§./2/ bekezdése alapján a pártfogó ügyvédi költség vonatkozásában - a díj összegének megállapítása nélkül - csak azt kell a bíróságnak megállapítani, hogy az milyen meghatározott arányban, melyik fél terhére esik. Annak viseléséről - a félnek biztosított költségkedvezmény tartalmától függően - a Jogi Segítségnyújtó Szolgálat fog határozni. (Ezt az álláspontot foglalta el a Civilisztikai Kollégium vezetői 2012. február 22. és 24. napján tartott Országos Tanácskozása; BH 2012/5.szám)

Győr, 2020. január 22.

Dr. Zámbo Tamás sk.
a tanács elnöke

. Mészáros Zsolt sk.. Szalay Róbert sk.
előadó bíró

bíró